

Marcin Rojek

"Perspectives on European Education Policy and Practice Lifelong Learning Erasmus Intensive Programme".
Haapsalu, Estonia, 12-23 sierpnia
2010 r.

Teraźniejszość - Człowiek - Edukacja : kwartalnik myśli
społeczno-pedagogicznej nr 3 (51), 97-101

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

***Perspectives on European Education Policy and Practice
Lifelong Learning Erasmus Intensive Programme***

Haapsalu, Estonia, 12–23 sierpnia 2010 r.

Program Erasmus jest programem dla uczelni, ich studentów i pracowników. W latach 1995–2006 program ten wchodził w skład wspólnotowego programu Socrates, a od roku akademickiego 2007/2008 jest on częścią programu *Uczenie się przez całe życie* (LLP – *Lifelong Learning Programme*). Do celów operacyjnych programu Erasmus należą: zwiększenie europejskiej mobilności studentów i naukowców, nadanie większego znaczenia i wzrost jakości wielostronnej współpracy pomiędzy europejskimi instytucjami edukacyjnymi, polepszenie zarówno przejrzystości w europejskim systemie edukacji, jak i kompatybilności między instytucjami edukacji wyższej, ułatwianie stosowania innowacyjnych praktyk w edukacji i ich międzynarodowy transfer, wspieranie idei uczenia się przez całe życie oraz rozwoju informacyjnych i komunikacyjnych technologii (ICT) w edukacji. Zgodnie z ostatnim celem w ramach programu Erasmus funkcjonuje wirtualne środowisko uczenia się (*virtual learning environment*), a komunikacja *online* służy jako

podstawowe narzędzie procesu kierowania programem. W ramach programu Erasmus organizowane są Intensywne Programy, które mogą przybierać formę różnego rodzaju Szkół.

Jedną z tych Szkół – Międzynarodowa Letnia Szkoła Pedagogów – odbyła się w dniach 12–23 sierpnia 2010 roku. Było to już trzecie tego typu spotkanie (dwa wcześniejsze odbyły się w sierpniu 2008 i sierpniu 2009 roku) w Haapsalu – uroczym, liczącym niespełna 12 tys. mieszkańców miasteczku, położonym w zachodniej części Estonii nad Morzem Bałtyckim, około 120 km od stolicy Estonii – Tallina. Czyste morskie powietrze, łagodny klimat oraz bardzo dobre warunki zakwaterowania w *Haapsalu College of Tallin University* sprzyjały uczeniu się i rozwojowi naukowemu. I mimo że pogoda w tym roku nie zawsze dopisywała, to serdeczność i gościnność gospodarzy oraz znakomita kuchnia pozostawiły niezwykle miłe wspomnienia z prawie dwutygodniowego pobytu w Haapsalu.

Tegoroczna Szkoła była ostatnią Szkołą z cyklu trzech Szkół odbywających się pod wspólnym hasłem *Perspektywy Europejskiej Polityki i Praktyki Edukacyjnej (Perspectives on European Education Polict and Practice – PEEPP)*. Jest to więc czas podsumowań nie tylko tegorocznej Szkoły, ale też całego projektu *Perspektywy Europejskiej Polityki i Praktyki Edukacyjnej*, w ramach którego odbyły się trzy tego typu spotkania. Jego ideą było stworzenie dla studentów studiów magisterskich, doktorantów, pracowników naukowych oraz pracowników oświaty z krajów Unii Europejskiej i Turcji jako kraju stowarzyszonego, płaszczyzny poszerzenia wiedzy z zakresu europejskiej polityki i praktyki edukacyjnej oraz umożliwienie wymiany doświadczeń związanych z rozwojem zawodowym i osobistym. Z perspektywy trzech lat istnienia Szkoły można stwierdzić, że idea ta została w pełni zrealizowana, a potrzeba jej kontynuowania jest niekwestionowana. Dopiero tego typu spotkania odsłaniają wielość problemów i obszarów zainteresowań wspólnych dla przedstawicieli wszystkich państw europejskich. Nawet po formalnym zakończeniu Szkoły jej uczestnicy nadal kontaktują się ze sobą za pomocą Internetu, wymieniając się doświadczeniami i wiedzą.

Letnie Szkoły PEEPP przez trzy lata dawały niepowtarzalną możliwość prezentacji i wymiany projektów badawczych, dzielenia się efektami badań naukowych, zainteresowań i doświadczeń badawczych, doświadczeń związanych z rozwojem zawodowym i osobistym. Stwarzały możliwość prowadzenia analiz porównawczych różnych rozwiązań edukacyj-

nych i wyprowadzania wniosków dotyczących podobieństw i różnic występujących w obrębie edukacji w Europie. Tegoroczna Letnia Szkoła, podobnie jak dwie poprzednie, była też szansą na pogłębienie wiedzy z zakresu metodologii badań społecznych (teorii ugruntowanej) oraz kształcenia nauczycieli, stworzyła możliwość doskonalenia umiejętności autoprezentacji i prezentacji wyników własnych badań naukowych oraz umiejętności efektywnej organizacji procesu badawczego w dziedzinie edukacji. Zatem, tak jak i w poprzednich latach, również w tym roku, był to czas i miejsce pozwalające uczyć się.

W tegorocznej Szkole PEEPP wzięli udział studenci i absolwenci magisterskich i doktoranckich studiów pedagogicznych z Czech, Danii, Estonii, Finlandii, Łotwy, Niemiec, Słowenii, Turcji i Wielkiej Brytanii, łącznie prawie 50 osób. Polskę reprezentowały 4 osoby z Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego. Dwie studentki: Monika Adamkiewicz i Beata Jankowska oraz dwoje pracowników naukowych: Magdalena Satniaszek i Marcin Rojek. Kierownikiem naukowym i organizacyjnym projektu był dr Paul Garland z Uniwersytetu w Sheffield (*Sheffield Hallam University*) w Wielkiej Brytanii. Polskim koordynatorem projektu była prof. Joanna Michalak z Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego. Językiem Letniej Szkoły PEEPP był język angielski.

Przygotowania uczestników do udziału w Letniej Szkole PEEPP 2010 trwały już kilka tygodni przed jej rzeczywistym rozpoczęciem, a swoistym narzę-

dziem komunikacji dla uczestników Szkoły była oficjalna strona internetowa (www.peepp.hk.tlu.ee), zaprojektowana przed trzema laty specjalnie na potrzeby Szkoły. Uczestnicy Szkoły byli też ze sobą w kontakcie za pomocą poczty elektronicznej i jednego z portali społecznościowych o międzynarodowym zasięgu.

12 sierpnia 2010 roku, po przybyciu wszystkich uczestników do Haapsalu, oficjalnego otwarcia Letniej Szkoły PEEPP 2010 dokonał główny koordynator projektu dr P. Garland. Po słowach powitania przedstawił program Szkoły na najbliższe 10 dni, podkreślając jego bardzo intensywny charakter, który wymaga od uczestników samodyscypliny i pełnego zaangażowania na rzecz jego realizacji.

Uczestnicy Szkoły zostali podzieleni na podstawie zadeklarowanych tematów wystąpień na 7 grup roboczych, w ramach których pracowali nad tematami bliskimi ich zainteresowaniom naukowym lub zawodowym. Każda grupa miała opiekuna naukowego (*tutora*) w osobie jednego z członków kadry. Grupy te prezentowały w ciągu pierwszych sześciu dni swoje dokonania na forum Szkoły. Każda z grup miała swój czas prezentacji (*symposium*) – czas przeznaczony na podjęcie tematyki bliskiej wszystkim członkom danej grupy i jednocześnie czas na prezentację dokonań każdego z członków grupy. Podczas pierwszego sympozjum przyjęta została zasada, że po wystąpieniu każdego z uczestników będzie czas na krótką dyskusję na poruszony przez niego temat. Dyskusja taka stanowiła swoistą informację zwrotną (*feedback*) i ocenę wystąpienia, ale w wielu przy-

padkach była też nieocenioną pomocą w dalszym prowadzeniu badań nad prezentowanym zagadnieniem oraz okazją do poruszenia innych tematów, bliskich tematowi wystąpienia.

W trakcie trwania Szkoły odbyło się w sumie siedem prezentacji grupowych. Dotyczyły one kolejno: a) uczenia się, psychologii i tożsamości, b) kultury i uczenia się, c) gramatyki, językoznawstwa, literatury i języków obcych, d) pedagogiki i programu kształcenia, e) metodologii badań edukacyjnych, f) dorastania i wczesnej młodości, g) polityki, dyskursu i teorii krytycznej.

W czasie pomiędzy prezentacjami grupowymi odbywały się wykłady prowadzone przez członków kadry Szkoły. Angie Evans z Wielkiej Brytanii mówiła o zasadach prawidłowego przygotowania prezentacji multimedialnych (*Preparing and giving academic presentation*). Irene Gerland, też z Wielkiej Brytanii, przedstawiła założenia teorii ugruntowanej, zwracając uwagę słuchaczy na możliwości jej zastosowania w badaniach z obszaru edukacji (*Theory building from the bottom up – grounded theory methodology*). Mojca Jurisevic ze Słowenii przedstawiła psychiczny wymiar generowania pomysłów w procesie prowadzenia badań naukowych (*Psychological issues in developing research ideas*). Iva Strandová z Czech mówiła o starzeniu się kobiet z upośledzeniem umysłowym i jakości ich życia (*Aging women with intellectual disabilities: subjective quality of life*). Wykład Anne Larson z Danii stanowił wprowadzenie do podejścia ilościowego w badaniach pedagogicznych (*Quantitative studiem:*

an introduction). İlhan Gunbayi z Turcji przedstawił rolę metafor w badaniach jakościowych (*Metaphors are not just for poets, composers and politicians but also for researches*). Ericka Löfstrom z Finlandii w swoim wykładzie mówiła o zasadach pisania prac naukowych (*Academic Writing*), natomiast Hanna Sauerborn-Ruhnau z Niemiec przedstawiła wytyczne co do sposobów prezentowania wyników badań naukowych i sporządzania bibliografii w pracach naukowych (*Reference management and knowledge organisation*). Podsumowaniem cyklu wykładów prowadzonych przez kadre Letniej Szkoły PEEPP 2010 był wykład kierownika projektu P. Garlanda o metodologicznym pluralizmie w badaniach edukacyjnych (*Methodological pluralism in educational research*)

Interesującym połączeniem nauki i zabawy podczas całego programu PEEPP były prezentacje państw (*social events – country introductions*), z których pochodzili uczestnicy Szkoły. Odbywały się one wieczorami, składały się zwykle z dwóch części. Pierwsza miała charakter edukacyjny i polegała na zaprezentowaniu podstawowych informacji o danym państwie, natomiast druga część przeprowadzana była w sposób bardziej humorystyczny i dotyczyła kultury, obyczajów lub stereotypów z nim związanych. Prezentacje te były z jednej strony chwilą odpoczynku od wysiłku intelektualnego związanego z intensywnym programem Szkoły, z drugiej zaś – niepowtarzalną możliwością poznania historii i kultury wielu europejskich krajów oraz ciekawostek z nimi związanych. Sponta-

niczna i niczym niewymuszona aktywność wszystkich uczestników Szkoły w tych wydarzeniach była okazją do nieformalnej dyskusji nad zagadnieniami naukowymi rozważanymi podczas całego dnia pracy.

Ostatnie dni Letniej Szkoły przeznaczone były na identyfikowanie różnic i podobieństw w prowadzeniu badań naukowych w różnych kontekstach kulturowych oraz na szukanie obszarów badawczych, które byłyby wspólne i interesujące dla możliwie największej liczby uczestników Szkoły. Jednakże, podobnie jak w ubiegłych latach, wobec olbrzymiej różnorodności zarówno prezentowanych przez studentów tematów, jak i ich zainteresowań badawczych trudno było precyzyjnie określić wspólne dla wszystkich obszary zainteresowań. Zatem za wspólne uznano tak uniwersalne zagadnienia, jak uczenie się i metodologia badań naukowych. Jednocześnie owa różnorodność zainteresowań była wielką wartością każdej z trzech Szkół PEEPP, ponieważ pozwoliła ona poznać różne zagadnienia, mieszczące się jednak w ramach pedagogiki. Wszystko to w myśl hasła zjednoczonej Europy – *Jedność w różnorodności*.

Dwa ostatnie dni Szkoły PEEPP 2010 minęły pod znakiem zarówno plenarnych, jak i kulisowych dyskusji, kreślenia planów przyszłej współpracy między jej tegorocznymi uczestnikami oraz ustalenia zasad publikacji materiałów prezentowanych przez studentów. Był to także czas podsumowań i ewaluacji całego programu. Trzeba podkreślić, że więzi współpracy zostały już zadziergnięte,

a jej perspektywy wydają się obiecujące. Wszyscy uczestnicy zgodnie twierdzili, że oprócz bezcennej wiedzy i równie bezcennych doświadczeń wyjeżdżają z Haapsalu także ze wspaniałymi wrażeniami, jakie wywarły na nich wy-

ciezki do najciekawszych miejsc Estonii (Tallin, Parnu, Haapsalu), zorganizowane przez estońskiego koordynatora programu PEEPP – Jarmo Karina.

Marcin Rojek